

N.V. Nederlandse Gasunie
T.a.v. de directie
Concourslaan 17
9727 KC GRONINGEN

Onderwerp

Subsidieverlening begrotings-projectsubsidie WarmtelinQ+
2022-2028

Geachte directie,

Uw subsidieaanvraag voor uw project WarmtelinQ+ hebben wij op 9 september 2022 ontvangen. Het gaat om een aanvraag voor een begrotings-projectsubsidie 2022-2028 ter grootte van € 81.000.000,00 ten behoeve van activiteiten waarmee u bijdraagt aan het provinciale doel: Verduurzaming gebouwde omgeving - Schone energie voor iedereen.

Uw verzoek heeft betrekking op de ontwikkelings- en investeringskosten ten behoeve van de aanleg van de warmtetransportleiding voor het tracé Rijswijk-Leiden (hierna: WarmtelinQ+). WarmtelinQ+ gaat onderdeel uitmaken van het warmtetransportnet in de regio Zuid-Holland (hierna: Warmtetransportnet), bestaande uit het tracé Vondelingenplaat (havenleidingen), het tracé Vlaardingen – Den Haag (WarmtelinQ) en het tracé Rijswijk – Leiden (WarmtelinQ+).

In deze brief leest u ons besluit waarmee wij u belasten met het verrichten van een dienst van algemeen economisch belang en ons besluit op uw subsidieaanvraag.

U vindt de toetsingsdocumenten op www.zuid-holland.nl/subsidies.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9. Vanaf station
Den Haag CS is het tien
minuten lopen. De
parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

1. Aanvraag

Deze subsidieaanvraag hangt samen met het Convenant betreffende warmtetransportnet Zuid-Holland met betrekking tot de regio Leiden (WarmtelinQ+) dat op 11 juli 2022 is ondertekend door Nederlandse Gasunie N.V., de provincie Zuid-Holland en de Staat der Nederlanden (Stcrt. 2022, nr. 26918). Dit convenant is afgesloten tegen de achtergrond van de op dit moment voorziene aanwijzing van Nederlandse Gasunie N.V. als warmtetransportbeheerder na inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening. Een warmtetransportbeheerder heeft als wettelijke taak om binnen zijn aanwijzingsgebied op maatschappelijk optimale wijze een warmtetransportnet te

ontwikkelen, aan te leggen en te beheren, waar alle partijen in de regio onder dezelfde non-discriminatoire voorwaarden gebruik van kunnen maken.

1.1 Procesverloop

Op 9 september 2022 heeft u een subsidieaanvraag ingediend voor het verkrijgen van een subsidie voor WarmtelinQ+. Op 9 september 2022 is een ontvangstbevestiging aan u verzonden. Op 23 september 2022 hebben wij op grond van artikel 4:5 Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) verzocht om aanvullende informatie te verstrekken, die met name betrekking had op het aanscherpen van het projectplan op het onderdeel WarmtelinQ+ en het overleggen van een meerjarenbegroting. Wij hebben op 7 oktober 2022 en 24 oktober 2022 aanvullende informatie van u ontvangen.

1.2 Beoordeling van uw aanvraag

Inleiding

In uw aanvraag geeft u kort gezegd aan dat een overheidsbijdrage noodzakelijk is om het Warmtetransportnet, waar WarmtelinQ+ onderdeel van uitmaakt, op maatschappelijk optimale wijze te ontwikkelen. Dat wil zeggen dat bij de keuze voor tracering en dimensionering (en fasering) van het Warmtetransportnet zoveel mogelijk wordt aangesloten op de toekomstige vraagontwikkeling in de regio Zuid-Holland. Hiermee wordt beoogd om de beschikbare restwarmte uit het Rotterdamse havengebied en (op termijn) geheel duurzame (rest)warmte maximaal te ontsluiten, om daarmee een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen en het klimaatbeleid van het kabinet.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft u opdracht gegeven om een analyse uit te voeren, in samenwerking met de Provincie Zuid-Holland, met als doel om de maatschappelijk gewenste dimensionering in beeld te brengen. Uit het zogeheten Integraal Ontwerp¹ blijkt dat een transportleiding met een diameter van 700 mm (hierna: DN 700) en een capaciteit van 248MW de maatschappelijk gewenste dimensionering is voor WarmtelinQ². Voor het WarmtelinQ+ betreft dit een transportleiding (DN 500) met een capaciteit van 103MW. Het tracé Vondelingenplaat is gericht op het ontsluiten van de bronnen in de Rotterdamse haven voor WarmtelinQ en WarmtelinQ+ en bestaat uit twee leidingen, te weten Botlek – Vondelingenplaat (DN 500) en Vondelingenplaat - Vlaardingen (DN700) met een capaciteit van respectievelijk 103MW en 248MW. Deze maatschappelijk gewenste dimensionering zou leiden tot een hoger tarief dan maatschappelijk aanvaardbaar, waarmee een overheidsbijdrage gerechtvaardigd is.

De activiteiten zoals beschreven in uw aanvraag passen binnen het kader van de klimaatdoelstellingen en het klimaatbeleid. De kern van dit beleid wordt omschreven in de navolgende alinea's.

¹ Gasunie, Onderzoek integraal warmtetransportsysteem Zuid-Holland:
<https://www.gasunie.nl/nieuws/onderzoek-integraal-warmtetransportsysteem-zuid-holland>

² Vanaf punt Rijswijk DN 600 en vanaf Den Haag Zuidwest DN 500.

Internationaal en Europese klimaatbeleid

Het kabinet onderschrijft de doelstellingen van het Parijsakkoord. Het doel van het akkoord is om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder 2 graden Celsius. Met een duidelijk zicht op 1,5 graden Celsius. De afspraken van de klimaatconferentie in Parijs in 2015 zijn leidend bij de Europese en nationale aanpak van klimaatverandering. De Europese Commissie wil dat de EU een voortrekkersrol speelt bij de uitvoering van dat akkoord en de inspanningen om de CO₂-uitstoot terug te dringen. EU-lidstaten hebben eerder met elkaar afgesproken dat de EU in 2030 minimaal 40% minder moet uitstoten ten opzichte van 1990. Het toekomstige Europese klimaat-, en milieubeleid wordt vastgesteld in het kader van de Green Deal. Onderdeel van deze Green Deal is een aanscherping van de Europese klimaatdoelstellingen³. In dat licht is vorig jaar de Europese Klimaatwet aangenomen, met onder meer een nieuwe EU-doelstelling om de broeikasgasemissies in 2030 met ten minste 55% te reduceren ten opzichte van 1990. Daarnaast heeft de Europese Commissie op 14 juli 2021 het ambitieuze klimaatpakket 'Fit for 55' gepresenteerd. Het doel van het pakket is om de netto broeikasreductie van 55% tegen 2030, zoals vastgelegd in de Klimaatwet, te bewerkstelligen.⁴

Klimaatwet en Klimaatakkoord

In Nederland zijn de afspraken uit het Parijsakkoord vastgelegd in de Nederlandse Klimaatwet. Daarmee geldt als streefverplichting dat in 2030 49% minder broeikasgassen uitgestoten worden ten opzichte van het niveau in 1990. Onderdeel van het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' is dat dit doel wordt aangescherpt tot 55% (in lijn met het Europese Klimaatpakket). De Klimaatwet biedt een kader voor het terugdringen van emissies van broeikasgassen in Nederland. Om deze doelen te halen, hebben de overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties een Klimaatakkoord gesloten. De doelstellingen zijn onder meer vertaald in een grote ambitie voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving in Nederland. Daarbij is de warmtevoorziening cruciaal: deze moet nagenoeg volledig CO₂-neutraal worden. Het vergt een stapsgewijze aanpassing van ruim 7 miljoen huizen en 1 miljoen gebouwen, veelal matig geïsoleerd en vrijwel allemaal verwarmd door aardgas. Momenteel is ongeveer 5,5% van de Nederlandse huishoudens aangesloten op een collectief warmtesysteem.⁵ Hoe groot de groei van warmtenetten richting 2050 zal zijn is onzeker en erg afhankelijk van de ontwikkeling van verschillende technieken zoals aardwarmte. De doelstelling van het kabinet is om in 2030 500.000 nieuwe aansluitingen op een warmtenet in de bestaande bouw gerealiseerd te hebben.⁶ Het is een enorme opgave om het technisch potentieel van het duurzame aanbod van warmte

³ EC (2021), EU-klimaatactie en de Europese Green Deal: <https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action> nl

⁴ EC (2021), Klaar voor 55, <https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/green-deal/eu-plan-for-a-green-transition/#>

⁵ CBS (2018), Kerncijfers wijken en buurten 2016: statline.cbs.nl

⁶ BZK (2022), Beleidsprogramma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/06/01/beleidsprogramma-versnelling-verduurzaming-gebouwde-omgeving>

daadwerkelijk te ontsluiten. Dit vraagt volgens het Klimaatakkoord om commitment van commerciële bedrijven, publieke bedrijven en (mede)overheden.⁷

Provinciaal beleid: Schone Energie voor Iedereen

Met het programma 'Schone Energie voor Iedereen' draagt de provincie Zuid-Holland bij aan het landelijke doel om in 2030 de helft minder CO2 uit te stoten.

Speerpunten in dit beleid zijn onder meer:

1. bevorderen Zuid-Hollandse warmte voor gebouwen en kassen en een robuust warmtetransportnet;
2. gemeenten ondersteunen bij de overgang naar duurzame energie in woonwijken.

De provincie bevordert duurzame verwarming van de gebouwde omgeving. Een groot deel van het energiegebruik in Zuid-Holland wordt ingezet voor het verwarmen van gebouwen en kassen. De transitie naar duurzame verwarming is dus een grote stap op weg naar schone energie. Met restwarmte en veel mogelijkheden voor o.a. aardwarmte heeft Zuid-Holland de kans om in een groot deel van de vraag naar duurzame warmte te voorzien. Daarom zet de provincie zich in om duurzame warmtebronnen verder te ontwikkelen en maakt zij zich sterk voor de aanleg van een robuust provinciaal warmtetransportsysteem.

De provincie ondersteunt verder gemeenten bij de transitie naar aardgasvrije wijken en het nemen van energiebesparende maatregelen. Isolatie en andere energiebesparende maatregelen leveren een grote bijdrage aan het verminderen van de CO2 uitstoot en staan daarom centraal in de provinciale aanpak.

Warmtetransportnet Zuid-Holland

In Zuid-Holland is het inzetten van collectieve warmte in veel gebieden een kostenefficiënte optie om te verduurzamen in vergelijking met andere alternatieven voor aardgas. Dat komt door de kenmerken van de gebouwde omgeving (veel dichte bebouwing, stedelijk gebied), de aanwezigheid van glastuinbouw en van (bestaande) warmtenetten in een aantal steden. Verder is er met name in de Rotterdams haven een grote beschikbaarheid van grootschalige restwarmtebronnen die de lokale warmtevraag overstijgt. Daarmee ligt er in de provincie Zuid-Holland een unieke kans om met de aanleg van een grootschalig warmtetransportnet, waar WarmtelinQ+ onderdeel van uitmaakt, concrete stappen te zetten in de verduurzaming van de regio.

Marktfalen

Voor het maatschappelijk optimaal ontwikkelen van dit Warmtetransportnet in regionaal verband (zoals in Zuid-Holland het geval is), is verregaande coördinatie en regie nodig. Om beslissingen ten aanzien van tracering en dimensionering (en fasering) van transportleidingen op een maatschappelijk optimale wijze te nemen, moeten deze niet alleen afgestemd zijn op bestaande vraag en belangen, maar ook op verwachte toekomstige ontwikkelingen (zoals ook aangegeven in uw aanvraag). Gegeven de verwachte groei van warmtenetten in de regio Zuid-Holland, moet het

⁷ Rijksoverheid (2019), Klimaatakkoord: <https://www.klimaatakkoord.nl/>

Warmtetransportnet toekomstbestendig zijn. Daarnaast moet bij deze beslissing rekening worden gehouden met de verschillende (potentiële) gebruikers van het Warmtetransportnet, die elk een eigen belang en eigen onzekerheden kennen. Dit betreft bijvoorbeeld de onzekerheden rondom het opstellen en uitvoeren van de warmteplannen in de gemeenten en de verwachte vraag naar warmte uit de glastuinbouw. Initiatieven die in de afgelopen jaren in de regio zijn genomen om tot de uitrol van de benodigde infrastructuur te komen, hebben onvoldoende geleid tot een gezamenlijke visie over hoe het Warmtetransportnet zich zou moeten ontwikkelen en hebben niet geleid tot voldoende commitment om gegeven de onzekerheden beslissingen te nemen gericht op het publiek belang (zoals het maatschappelijk gewenst dimensioneren van de leiding).

Dit marktfalen is meer specifiek het gevolg van de onzekerheid van de warmtevraagontwikkeling in de gebouwde omgeving, zowel voor wat betreft de hoeveelheid van de toekomstige warmteafname als de snelheid waarmee deze afname wordt gerealiseerd. Deze onzekerheid over de volloop, terwijl de kosten voor de aanleg van de infrastructuur moeten worden gemaakt, maken een dergelijk project risicovol. Voorts speelt een coördinatiefalen, omdat verschillende (deels overlappende) initiatieven leiden tot suboptimale dimensionering en tracering (en fasering) van de warmtetransportinfrastructuur en aantasting van de levensvatbaarheid van de verschillende initiatieven nu deze ook gedeeltelijk dezelfde bronnen en afnemers trachten te verbinden. Ook is de aard en omvang van de noodzakelijke warmtetransportinfrastructuur in de provincie Zuid-Holland zodanig dat de projectrisico's en financiële risico's de draagkracht van betrokken ondernemingen en medeoverheden - mede door legacy verplichtingen - te boven dreigt te gaan.

Publiek belang

Het publieke belang is het realiseren van een tijdige energietransitie met het oog op het beschermen van het milieu en het klimaat. Wij constateren dat sprake is van marktfalen, omdat de markt er niet in is geslaagd om zelf een maatschappelijk optimaal warmtetransportnet in de provincie Zuid-Holland te realiseren dat het aanbod van zowel industriële restwarmte en duurzaam geproduceerde warmte op voldoende robuuste en toekomst bestendige wijze waarborgt. Daarmee wordt het publieke belang geschaad.

Tegen deze achtergrond is de Staat der Nederlanden via het Convenant betreffende warmtetransportnet Zuid-Holland (2019) met Gasunie overeengekomen dat Gasunie de verschillende componenten van het geconstateerde marktfalen zal oplossen dan wel mitigeren. In de periode na het afsluiten van dit convenant, zijn gesprekken gevoerd met u, de gemeente Rotterdam, de provincie Zuid-Holland en de regio Leiden over de aansluiting van de regio Leiden op Vlaardingen-Den Haag door een aftakking van de leiding van Rijswijk naar Leiden. Deze gesprekken hebben geleid tot het tekenen van het Convenant betreffende warmtetransportnet Zuid-Holland met betrekking tot regio Leiden (WarmtelinQ+) in juli 2022.

1.3 De rol van Gasunie

Juridisch en natuurlijk monopolie

Wanneer het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening is aangenomen en in werking is getreden, verkrijgt Gasunie een juridisch monopolie om binnen Nederland het warmtetransportnet te ontwikkelen, aan te leggen en te beheren. Door een publieke aanwijzing zal Gasunie exclusief bevoegd worden deze dienst uit te voeren in een geografisch afgebakend gebied. Ten aanzien van het Warmtetransportnet zal er dus geen sprake zijn van concurrentie. Op grond van het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening is het andere personen dan de warmtetransportbeheerder verboden een dergelijke taak in dat gebied uit te voeren. Verder is geen sprake van concurrentie op de markt óf om de markt. Gasunie zal niet met andere partijen hoeven concurreren bij het verkrijgen en het behouden van het juridisch monopolie. Tot slot is de door Gasunie geleverde dienst (het transporteren van warmte) door het warmtetransportnet niet direct in competitie met andere diensten. Bij de tracerings- en fasering van het Warmtetransportnet wordt door Gasunie aangesloten bij de vraagontwikkeling voor collectieve warmte in de regio. De dienst zal dus alleen worden geleverd waar vraag is naar collectieve warmte. Collectieve warmte kan ook worden geleverd door lokale duurzame bronnen. Lokale duurzame bronnen, die door hun lokale dimensie geen gebruik maken van het (inter)regionale warmtetransportnet, en het Warmtetransportnet zijn complementair aan elkaar en kunnen elkaar versterken.

Tot de inwerkingtreding van de Wet collectieve warmtevoorziening, is sprake van een regionaal natuurlijk monopolie. Wij constateren dat dat ook voor WarmtelinQ+, als onderdeel van het Warmtetransportnet, geldt. Met de aanleg van WarmtelinQ+ zijn grote verzonken investeringen gemoeid die pas op lange termijn worden terugverdiend. Daarbij wordt voor deze specifieke infrastructuur het natuurlijke monopoliekenmerk verder versterkt vanwege de gewenste dimensionering. De benodigde grootschalige investeringen in combinatie met de regionaal afgebakende markt voor afname bieden ruimte voor slechts één partij die kosteneffectief een warmtetransportnet (wat onderscheiden moet worden van een regulier collectief warmtesysteem) aanlegt en beheert. Om deze reden, maar ook vanwege de meer praktische redenen met betrekking tot de inpassing in de ruimtelijke omgeving, is voor parallelle infrastructuur daarom geen plaats. Daarnaast is gebleken dat niet voldoende financiering voor het ontwikkelen, aanleggen en beheren van WarmtelinQ+ uit andere bronnen kan worden gehaald. Het past binnen het provinciale beleid om aan WarmtelinQ+ bij te dragen door middel van subsidiëring.

Dienst van algemeen economisch belang

Ongeacht het feit dat sprake is van een natuurlijk monopolie voorafgaand aan een juridisch monopolie, achten wij het noodzakelijk om zelf te waarborgen dat deze publieke belangen, te weten het op maatschappelijk optimale wijze aanleggen van WarmtelinQ+ als onderdeel van het warmtetransportnet in de provincie Zuid-Holland, gerealiseerd worden, namelijk door het toewijzen van een dienst van algemeen economisch belang. Dit ligt in het verlengde van de verwachte marktordening van

regionale warmtetransportnetten die in het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening zal worden vastgelegd.

Op grond van de door u verstrekte informatie zijn wij tot de conclusie gekomen dat u - in lijn met het Convenant betreffende warmtetransportnet Zuid-Holland (2019) en het Convenant betreffende warmtetransportnet Zuid-Holland met betrekking tot regio Leiden van juli 2022 - de geschikte partij bent om te worden belast met het verrichten van deze dienst van algemeen economisch belang. U beheert het landelijk gastransportnet en heeft deze wettelijke rol voor geheel Nederland. Op grond van artikel 10d van de Gaswet is een aan u verbonden groepsmaatschappij bevoegd ook bepaalde nevenactiviteiten te ontplooiën. Binnen de ruimte die de wet hiervoor biedt krijgt u een steeds grotere rol in de aanleg en het beheer van alternatieve energiedragers, waaronder waterstof, koolstof en warmte. De ervaring die u hiermee heeft opgebouwd geeft ons het vertrouwen dat u in staat bent om aan de door ons te stellen voorwaarden van onafhankelijk netbeheer en publiek eigendom van de WarmtelinQ+, als onderdeel van de warmtetransportinfrastructuur te voldoen, zoals deze ook reeds staan opgenomen in het conceptwetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening.⁸

Voorts maken de combinatie van uw kennis en ervaring op het gebied van het ontwikkelen van gastransportinfrastructuur, het koppelen van transportinfrastructuur aan verschillende systemen (zowel van productiekant, inclusief offshore, als grote industriële complexen en distributienetwerken) alsmede uw schaalgrootte en ervaring in het projectmanagement van grote infrastructurele werken in de ondergrond u uniek geschikt voor het uitvoeren van deze activiteiten.

2. Besluit toewijzing DAEB

Wij belasten u voor de periode van de datum van dagtekening van deze beschikking tot en met 31 december 2028 met de navolgende dienst van algemeen economisch belang, om zorg te dragen voor een tijdige en financieel verantwoorde uitwerking en realisatie van de warmtetransportleiding voor het tracé Rijswijk - Leiden (DN500), dat onderdeel uitmaakt van het Warmtetransportnet. De beoogde datum voor ingebruikname is eind 2027.

De realisatie wordt verricht op dusdanig wijze dat:

- a. de leiding op een maatschappelijk optimale wijze aangelegd en beheerd kan worden;
- b. de leiding benut wordt voor het ontsluiten van (in potentie) beschikbare restwarmte uit het Rotterdams havengebied en (op termijn) duurzame (rest)warmte transporteert in lijn met de klimaatdoelen;
- c. levering van (duurzame) warmte zo snel mogelijk, op basis van een realistische planning en tijdige vergunningverlening, kan plaatsvinden;

⁸ Internetconsultatie Wet collectieve warmtevoorziening Hoofdstuk 5 (2020) : <https://www.internetconsultatie.nl/warmtewet2>

- d. de door ons ter beschikking gestelde financiële middelen doelmatig en binnen de kaders van deze beschikking worden gebruikt;
- e. alle relevante belanghebbenden worden geconsulteerd en betrokken.

Daarnaast dient u, om u in de periode tot en met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening met een beoogde wettelijke taak te ontwikkelen tot een professioneel, kundig, onafhankelijk en efficiënt warmtetransportbeheerder, te voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a. u verleent non-discriminatoir derdentoegang tot WarmtelinQ+;
- b. u maakt geen deel uit van een groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek waartoe ook een rechtspersoon of vennootschap behoort die warmte produceert, levert of daarin handelt;
- c. een rechtspersoon of vennootschap die deel uitmaakt van een groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek waartoe ook een rechtspersoon of vennootschap behoort die warmte produceert, levert of daarin handelt, houdt geen aandelen van u of in een rechtspersoon die deel uitmaakt van een groep waartoe u ook behoort en neemt niet deel in een vennootschap die deel uitmaakt van een groep waartoe u ook behoort;
- d. u, en een met u verbonden groepsmaatschappij, houdt geen aandelen in een rechtspersoon en neemt geen deel in een vennootschap die warmte produceert of levert of in een vennootschap die deel uitmaakt van een groep waartoe ook een rechtspersoon of vennootschap behoort die in dat gebied warmte produceert, levert of daarin handelt;
- e. u oefent geen directe of indirecte zeggenschap uit over een producent van warmte, producent van restwarmte of een warmtebedrijf.

Europeesrechtelijke aspecten

Wij verlenen geen subsidie als dit naar ons oordeel leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU).

Op basis van uw aanvraag zien wij geen aanleiding om tot het oordeel te komen dat de verstrekking van de subsidie staatssteun betreft, omdat er noch sprake is van een voordeel, noch van vervalsing van de mededinging. De subsidie dient enkel ter vergoeding van de kosten die gemoeid zijn met de tenuitvoerlegging van de dienst van algemeen economisch belang in de zin van artikel 106, tweede lid, van het VWEU, en wordt verleend voor een situatie waar er sprake is van een natuurlijk monopolie voor (maatschappelijk optimale) warmtetransportnetten, vooruitlopend op een beoogd juridisch monopolie voor warmtetransportnetten.

Aan de dienst van algemeen economisch belang verbinden wij voorwaarden⁹ om te waarborgen dat er geen sprake is van vervalsing van de mededinging in de zin van artikel

⁹ Zie punten 6 t/m 9 in INFRASTRUCTURE ANALYTICAL GRID FOR ENERGY INFRASTRUCTURE (Working document by Commission services)

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/grid_energy_en.pdf en punten 34 t/m 41 in Guiding template: District heating/cooling generation and distribution infrastructure for

107 van het VWEU, zie verder onder paragraaf 2. Ook dient de subsidie slechts ter dekking van de daadwerkelijke kosten, waarbij de marktprijzen worden gebruikt die gebruikelijk zijn voor dit type activiteiten. De subsidie komt ook niet ten bate van specifieke derde partijen aangezien de informatie voor eenieder toegankelijk wordt gemaakt, non-discriminatoire derdentoegang tot de infrastructuur verplicht is en de partijen die feitelijke werkzaamheden voor Nederlandse Gasunie N.V. verrichten via een transparante en non-discriminatoire procedure worden geselecteerd.

Tevens geldt op grond van artikel 25b van de Mededingingswet dat een onderneming die met een dienst van algemeen economisch belang is belast zijn administratie op de in dat artikel vermelde wijze dient bij te houden. Het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening beoogt de non-discriminatoire derdentoegang tot een warmtetransportnet, onafhankelijkheid van specifieke belangen in bronnen of afnemers in de regio en tariefregulering voor de warmtetransportbeheerder wettelijk vast te leggen. Daarmee is voldaan aan de voorwaarden zoals opgenomen in het working document van de Europese Commissie voor steun aan energie-infrastructuur: 'Infrastructure analytical grid for energy infrastructure' voor een situatie in het geval van een juridisch monopolie en aan de Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022. Overigens is vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wet collectieve warmtevoorziening ook aan de voorwaarden voldaan waaronder in het geval van een natuurlijk monopolie geen sprake is van staatssteun. In de eerste plaats is –zoals betoogd– duplicatie van warmtetransportnetten economisch onverantwoord. Ook geldt dat de particuliere financiering van dergelijke maatschappelijk optimale infrastructuur in de betrokken sector ontoereikend is. De gewenste infrastructuur komt niet of niet op maatschappelijk optimale wijze tot stand zonder overheidsbijdrage.

Tot slot geldt dat warmtetransportinfrastructuur niet gericht is op het bevoordelen van een specifieke onderneming of sector, maar zij voordelen oplevert voor de samenleving als geheel. De ontwikkeling van het warmtetransportnet is gericht op het maatschappelijk belang van het maximaal ontsluiten van warmtebronnen uit de Rotterdamse haven ten behoeve van een groter geografisch gebied, om daarmee een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving in de provincie Zuid-Holland. Afnemers en bronnen in de regio Zuid-Holland dienen non-discriminatoir gebruik te kunnen maken van het warmtetransportnet.

Overeenkomstig de uitspraak van het Hof van Justitie van 23 juli 2003 in de zaak C-280/00, Altmark Trans en in het licht van de status van NV Nederlandse Gasunie als 100% staatsdeelneming, zien wij bovendien geen aanleiding om tot het oordeel te komen dat de verlening van subsidie voor deze dienst van algemeen economisch belang leidt tot een voordeel, in de zin van artikel 107 van het VWEU, voor NV Nederlandse Gasunie. De informatie die door middel van de tenuitvoerlegging van de dienst van

algemeen economisch belang wordt vergaard, wordt binnen de hieronder vermelde periode om niet openbaar gemaakt en biedt Gasunie geen voordeel.

3. Besluit tot subsidieverlening

Gelet op de kosten verbonden aan het uitvoeren van deze dienst van algemeen economisch belang in samenhang met het voormeld beleid op het gebied van de energietransitie en de verwachte invoering van het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening verlenen wij u hierbij, gelet op artikel 3, vierde lid, van de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013, een begrotingssubsidie van ten hoogste € 81.000.000,00 voor het uitvoeren van de dienst van algemeen economisch belang als onderdeel van ons beleid gericht op de transitie naar een CO₂-arme energievoorziening, waarvoor u subsidie hebt aangevraagd.

U staat met uw naam en subsidiebedrag in onze Najaarsnota 2022. Het begrote bedrag dat beschikbaar is voor het project WarmtelinQ+ is maximaal gelijk aan het door u aangevraagde bedrag namelijk € 81.000.000,00.

Deze subsidie is bedoeld als compensatie van kosten die gemoeid zijn met het verrichten van de dienst van algemeen economisch belang waarmee wij u hebben belast. De subsidie ziet uitsluitend op de kosten verbonden aan de aanleg van het tracé Rijswijk – Leiden (WarmtelinQ+). De subsidie dient slechts ter gedeeltelijke dekking van de daadwerkelijke investeringskosten, waarbij de marktprijzen worden gebruikt die gebruikelijk zijn voor dit type activiteiten.

Wij wijzen er nog op dat de investeringskosten die gebruikelijk zijn door de Autoriteit Consument en Markt beoordeeld worden op hun doelmatigheid in het kader van de vaststelling door de Autoriteit Consument en Markt van de transporttarieven voor het landelijke gastransportnet, als bedoeld in artikel 82 Gaswet.

Wij verlenen u een voorschot van 80% van dit maximaal verleende subsidiebedrag, te weten € 64.800.000,00. Wij betalen dit voorschot in meerdere termijnen op uw rekening (IBAN-nummer NL45 ABNA 0595 2709 99). Betaling geschiedt als volgt:

Betaaltermijn	Bedrag
Binnen 30 dagen na verzending besluit	€ 8.000.000,00
juni 2023	€ 8.000.000,00
juni 2024	€ 20.800.000,00
juni 2026	€ 28.000.000,00
Bij de vaststelling van de subsidie	€ 16.200.000,00

3.1 Periode

De dienst van het algemeen economisch belang dient te worden uitgevoerd in de periode vanaf de datum van verzending van deze beschikking tot uiterlijk 31 december 2028.

3.2. Subsidiebedrag

De subsidie is maximaal € 81.000.000,- euro en lager indien het benodigde bedrag op het moment van subsidievaststelling lager blijkt te zijn.

3.3 Subsidiabele kosten

De subsidiabele kosten voor dit project komen overeen met de kosten die zijn opgenomen in de projectbegroting opgenomen in bijlage 1. Het gaat daarbij om daadwerkelijk gemaakte kosten die betaald zijn vanaf datum dagtekening van deze beschikking tot uiterlijk 31 december 2028.

Efficiënte kosten

Bij de beoordeling van de omvang van de vergoeding die wij u maximaal willen toestaan voor het feit dat u belast zult zijn met een dienst van algemeen economisch belang, hebben wij gezocht naar een enigszins vergelijkbaar project dat kan functioneren als benchmark. De omvang van het project en het unieke karakter van de benodigde infrastructuur en de samenhang met warmtebronnen en -systemen in de provincie Zuid-Holland maakt een directe vergelijking met andere projecten niet goed mogelijk. Bij de vergoeding van de kosten is rekening gehouden met de tariefregulering en marktordening voor warmtetransportnetten zoals die thans wordt ontwikkeld ten behoeve van de totstandkoming van het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening. Daarbij worden naar analogie concepten gehanteerd, die zijn geïnspireerd door de Elektriciteitswet 1998 en door de Gaswet en de daarin vastgelegde concepten die gelden voor het landelijk gastransportnet. Gelet op de verwachte introductie en vaststelling van de Wet collectieve warmtevoorziening zal de rol van Gasunie als warmtetransportbeheerder voor het transportnet in Zuid-Holland op basis van die wet een wettelijk gereguleerde taak worden. Deze verwachting is meegenomen bij het verlenen van deze subsidie. Tot het moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening dient u voor zover het gaat om kosten die door ons worden vergoed voor zover mogelijk gebruik te maken van dergelijke projecten als voorbeeld aan de hand waarvan u desgevraagd aannemelijk kunt maken dat u kostenefficiënt handelt, althans geen hogere vergoeding ontvangt dan een redelijke vergoeding die noodzakelijk is voor het verrichten van de dienst van algemeen economisch belang.

3.4 Subsidiabele kosten voor dit project

De subsidiabele kosten voor dit project komen overeen met de kosten die zijn opgenomen in de projectbegroting zoals opgenomen in bijlage 1, voor zover die kosten rechtstreeks aan het project zijn toe te rekenen en door middel van de externe review is vastgesteld dat deze kosten efficiënt en doelmatig zijn voor de realisatie van de opgelegde DAEB. Zolang nog geen rapport van de review beschikbaar is, verstrekken wij een voorschot op de subsidie op basis van de projectbegroting. Ten laatste bij de vaststelling van de subsidie wordt de totale subsidie gecorrigeerd voor zover uit het hier bedoelde rapport van de review blijkt dat kosten niet als efficiënt en doelmatig kunnen worden aangemerkt, ten einde overcompensatie te voorkomen.

Op grond van uw projectplan en begroting, zoals gespecificeerd in bijlage 1, ramen wij de subsidiabele kosten voor dit project op € 191.800.000,-.

3.5. BTW

U heeft opgegeven dat u BTW-plichtig bent. Derhalve kunt u de door u aan derden te betalen BTW met de fiscus verrekenen. Aangezien de BTW voor u dus geen kostenpost vormt is onze subsidie gebaseerd op de door u begrote kosten, uitgezonderd de BTW.

3.6 Verplichtingen

Aan de subsidie en de dienst van algemeen economisch belang zijn de volgende verplichtingen verbonden:

1. U dient de dienst van algemeen economisch belang volledig uit te voeren overeenkomstig het bij de aanvraag ingediende plan, binnen de daarin voorziene tijdsduur en conform de in paragraaf 2 genoemde voorwaarden bij het uitvoeren van de dienst van algemeen economisch belang.
2. U dient ons onverwijld een schriftelijke melding te doen zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht of dat niet, niet geheel of niet tijdig aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan.
3. U dient voor elke essentiële wijziging in de aard of de uitvoering van het plan onze voorafgaande schriftelijke toestemming te vragen. Geen toestemming is vereist voor een wijziging van de in de subsidieverlening gespecificeerde kostenposten indien als gevolg van deze wijziging de omvang van een kostenpost niet meer dan 15% wijzigt. Hierbij wordt uitgegaan van de kostenposten zoals opgenomen in bijlage 2. Aan onze toestemming kunnen wij nadere verplichtingen verbinden.
4. U dient ons periodiek schriftelijk verslag uit te brengen over de uitvoering van de dienst van algemeen economisch belang. In dit verslag dient duidelijk inzicht te worden gegeven in de voortgang van het project in vergelijking met de voorziene tijdsduur en kosten zoals opgenomen in het door u ingediende projectplan. Het eerste verslag brengt u uit over de periode van drie maanden na de datum van de beschikking. De navolgende voortgangsrapportages hebben een frequentie van minimaal 4 keer per jaar, de volgende verslagen steeds over de daaropvolgende periode van twaalf maanden. Alle verslagen dienen binnen twee maanden na afloop van de betrokken periode bij ons ingediend te zijn.
5. De inrichting van uw administratie dient zodanig te zijn dat deze aansluit bij de door u ingediende begroting en daaruit te allen tijde op eenvoudige en duidelijke wijze de rechtstreeks aan dienst van algemeen economisch belang te rekenen kosten kunnen worden afgelezen. Ter zake van de loonkosten dient door middel van een urenadministratie vastgestelde urenverantwoording aanwezig te zijn.
6. Ter zake van de loonkosten dient een door middel van een urenadministratie vastgestelde urenverantwoording aanwezig te zijn. De hoogte van het tarief kan worden gebaseerd op interne kosten op basis van een integrale kostensystematiek, waarbij gebruik wordt gemaakt van een tarief per eenheid

van een kostendrager waarin de directe en indirecte kosten per kostendrager zijn verwerkt (kostendragers zijn bijvoorbeeld personeel-/arbeidsuren, apparaat/machine-uren, output van apparaten en machines en verbruikte materialen) en die is gebaseerd op bedrijfseconomische en maatschappelijk aanvaardbare grondslagen en stelselmatig - dus ook in de jaarrekening - wordt toegepast. De gehanteerde integrale kostensystematiek staat u vrij, die kan dus bijvoorbeeld ook voorcalculatorisch zijn. Uiterlijk bij de aanvraag om subsidievaststelling dient een rapport van feitelijke bevindingen over de uitkomst van het onderzoek van een accountant betreffende de gehanteerde integrale kostensystematiek aanwezig te zijn (zie bijlage 2).

7. Uw administratie dient te voldoen aan de verplichtingen neergelegd in de artikelen 25a en 25b van de Mededingingswet.
8. Op ons verzoek dient u inlichtingen te verschaffen omtrent de voortgang of resultaten van de dienst van algemeen economisch belang. U bent verplicht om op ons verzoek medewerking te verlenen aan een evaluatie van het beleid op grond waarvan deze subsidie is verstrekt. Deze verplichtingen gelden tot vijf jaar na de datum van de beschikking tot subsidievaststelling.
9. U zult geen medewerking verlenen aan enige rechtshandeling als gevolg waarvan dividenduitkeringen of uitkering uit de reserves ten laste komt van de middelen die door middel van deze subsidie zijn verstrekt.
10. U zult bij het inschakelen van derden voor het uitvoeren van de dienst van algemeen economisch belang de procedures van de Aanbestedingswet toepassen voor de selectie van deze partijen voor zover de activiteiten van deze derden ten laste komen van de verstrekte subsidie.
11. De dienst van algemeen economisch belang die u uitvoert, of de resultaten daarvan, dienen onder redelijke voorwaarden voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn en mogen geen individuele ondernemingen bevoordelen.
12. U doet ons onverwijld schriftelijke mededeling van de indiening bij de rechtbank van een verzoek tot verlening van surseance van betaling aan u of tot faillietverklaring van u.

Indien u niet voldoet aan één of meer verplichtingen die u zijn opgelegd in verband met de belasting met de dienst van algemeen economisch belang en deze subsidie kunnen wij deze beschikking intrekken of wijzigen.

3.7 Subsidievaststelling

Verplichtingen bij subsidievaststelling

U moet uw aanvraag tot subsidievaststelling uiterlijk 1 juli 2029 indienen ter attentie van bureau Subsidies, maar als het project eerder is afgerond eveneens binnen zes maanden na afronding van dit project. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van:

- een eindrapport waarin verloop en eindresultaten van de dienst van algemeen economisch belang zijn vastgelegd;

- een gespecificeerde opgave van alle rechtstreeks aan de dienst van algemeen economisch belang toe te rekenen werkelijk gemaakte kosten, opgesteld conform de door u ingediende begroting;
- een controleverklaring conform het Controleprotocol.

In het Controleprotocol vindt u de eisen waaraan uw aanvraag tot vaststelling moet voldoen. U vindt het Controleprotocol op www.zuid-holland.nl/subsidies onder 'Subsidie ontvangen: wat nu?'.

Wij vragen u hierbij uw speciale aandacht voor de volgende punten:

- a. De werkelijke baten en lasten van de activiteiten/prestaties zijn bepalend voor de hoogte van het uiteindelijke subsidiebedrag.
- b. Wij zullen de subsidie nooit hoger vaststellen dan het maximaal verleende subsidiebedrag. Wel kan een lager subsidiebedrag worden vastgesteld. Redenen daartoe zijn onder meer:
 - a. de activiteiten zijn niet of slechts gedeeltelijk uitgevoerd;
 - b. bij de vaststelling blijkt dat u niet heeft voldaan aan bovengenoemde meldingsplicht (artikel 18, tweede lid van de Asv).
- c. Indien de werkelijke subsidiabele lasten [per activiteit/prestatie] lager uitvallen, verlagen wij naar rato de provinciale subsidie. Ook als er meer baten zijn dan begroot, zal de subsidie eveneens naar rato lager worden vastgesteld.

Bezwaarprocedure

U kunt **binnen zes weken** na de dag van verzending of uitreiking van dit besluit bezwaar maken, volgens artikel 7:1 van de Awb. Dit kan door een gemotiveerd bezwaarschrift in te dienen bij Gedeputeerde Staten t.a.v. het Awb-secretariaat onder vermelding van '**Awb-bezwaar**' in de linkerbovenhoek van de envelop en het bezwaarschrift. Wij verwijzen u voor het postadres van het Provinciehuis naar pagina 1 van deze brief.

Contact

Wij willen uw vragen, wijzigingen en meldingen graag snel afhandelen. Wilt u daarom altijd het DOS-nummer vermelden, dat u rechts bovenaan deze brief vindt? Graag indienen ter attentie van bureau Subsidies. Wij verwijzen u voor het postadres van het Provinciehuis naar pagina 1 van deze brief.

Heeft u naar aanleiding van dit besluit nog vragen? Dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die u in het briefhoofd vindt. Indien gewenst kunt u via deze persoon ook digitale informatie ontvangen, zoals het Controleprotocol.

Tot slot

Wij danken u voor uw bijdrage aan onze doelen door de uitvoering van uw project WarmtelinQ+.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

wnd. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C. van Ginkel MCM

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Bijlage 1: Begrotingsspecificatie & P50/P90
- bijlage 2: Rapport van feitelijke bevindingen